

IDEIGLENES VÁLTOZAT 21/08/2023

Fordítás

C-431/23 – 1

C-431/23. sz. ügy

**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás**

A benyújtás napja:

2023. július 11.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Tribunal du travail de Liège (liège-i munkaügyi bíróság, Belgium)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. május 26.

Felperesek:

AE és társai

Alperesek:

BA, EP és RI mint a WIBRA BELGIË SA felszámolóí

WIBRA BELGIË SRL

I. A tényállás

- 1 A WIBRA egy Belgiumban és Hollandiában letelepedett holland vállalkozás, amely kedvezményes kiskereskedelmi áron forgalmaz különféle fogyasztási cikkeket (textil, dekoráció, tisztítószerek stb.).
- 2 Üzleteinek a COVID-19 válság miatti ideiglenes bezárása következtében a belga leányvállalat, a Wibra België részvénytársaság (a továbbiakban: SA Wibra België)

jelentős forgalomkiesést szenvedett el a 2020-as évben. A vállalat ebben az időszakban 81 üzletet működtetett, és 439 munkavállalót foglalkoztatott.

- 3 2020. július 20-án az SA Wibra België rendkívüli üzemi tanácsülést tartott, és sajtóközleményt adott ki, amelyben közölte, hogy nagyon nehéz helyzetben van, szándékában áll belgiumi üzletei egy részének megtartása, és bírósági reorganizációs fizetéseképtelenségi eljárás iránti kérelmet kell benyújtania.
- 4 2020. július 30-án az SA Wibra België bírósági reorganizációs fizetéseképtelenségi eljárás iránti kérelmet nyújtott be a tribunal de l'entreprise de Gand, division de Dendermonde-hoz (vállalkozási ügyek genti bíróságának dendermonde-i részlege [Belgium], a továbbiakban: vállalkozási ügyek bírósága). Az ugyanezen a napon hozott ítélettel három bírósági megbízottat (BA, EP és RI) jelölték ki azzal a feladattal, hogy a társaság tevékenységének egészét vagy egy részét megszervezzék és átruházzák.
- 5 A bírósági megbízottak megküldték a vállalkozási ügyek bíróságának az egyetlen általuk elfogadott ajánlatot, amelyet a holland Wibra Nederland BV társaság nyújtott be, és amely „egy még megalapítandó társasággal, a jelenleg működtetett üzletek egy részével könnyített/csökkentett/kevésbé korlátozó formában kíván újramegkezdni a belga piacon”¹. Az ajánlat a 81 üzlethelyiségből 36 megvásárlására vonatkozott, beleértve a központi irodát is, valamint a 439 fős személyzeti állományból a leendő vevő által kiválasztott 183 alkalmazott átvételére.
- 6 2020. szeptember 30-án létrehozták a Wibra België korlátolt felelősségű társaságot (a továbbiakban: SRL Wibra België), hogy átvegye és folytassa az SA Wibra België tevékenységeinek egy részét.
- 7 2020. október 1-jén az SA Wibra België a szakszervezet képviselőinek jelenlétében új rendkívüli üzemi tanácsülést tartott. Az SA Wibra België szerint a vezetőség és a bírósági megbízottak szándéka az volt, hogy ezáltal információkkal lássák el a személyzetet a bíróság felhatalmazásával történő átruházással lefolytatott reorganizációs fizetéseképtelenségi eljárás keretében az átvételi ajánlat jóváhagyására irányuló kérelemmel kapcsolatban.
- 8 A vállalkozási ügyek bírósága 2020. október 8-án elutasította ezt a jóváhagyás iránti kérelmet. Ez utóbbi ügy ítélte meg, hogy a tervezet egyes rendelkezései egyrészt ellentétesek a munkavállalók jogainak a bíróság felhatalmazásával

¹ A tribunal de l'entreprise de Gand (vállalkozási ügyek genti bírósága) 2020. október 8-i ítéletének (5. pont) a kérdést előterjesztő bíró által megfogalmazott szabad fordítása.

történő átruházással lefolytatott reorganizációs fizetéseképtelenségi eljárás következtében a munkáltató változása esetén történő védelméről szóló, 2011. október 5-i 102. sz. kollektív szerződéssel (2013. április 25-i MB; 25097. o.), másrészt a munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/23/EK tanácsi irányelvvel (HL 2001. L 82., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 98. o.).

- 9 Ugyanezen a napon a vállalkozási ügyek bírósága megállapította az SA Wibra België fizetéseképtelenségét, és felszámolóként kijelölte BA-t, EP-t és RI-t.
- 10 A munkavállalókat haladéktalanul tájékoztatták az ítéletről és a munkaszerződésük felmondási idő helyett kártalanítás mellett történő megszüntetéséről.
- 11 Október 9-én a WIBRA az átvételi ajánlatnak a vállalkozási ügyek bírósága általi elutasítása és a fizetéseképtelenség megállapítása ellenére sajtóközleményben bejelentette 36 üzlet gyors újraindítását és 183 munkavállaló új munkaszerződéssel történő átvételét.
- 12 Ugyanezen a napon a felszámolók az SA Wibra België vagyonának egy részét átruházták az SRL Wibra België-re, amely a 439 elbocsátott munkavállaló közül 183-at vett át.
- 13 2021. április 1-jén azon munkavállalók egy része, akiket nem vettek át, kérdést intézett a felszámolókhoz az előzetes tájékoztatási és konzultációs eljárás betartásával, és azzal kapcsolatban, hogy milyen módon adták át az SA Wibra België egyes tevékenységeit az átvevőnek 2020. október 9-én.
- 14 A felszámolók azt válaszolták, hogy a bíróság felhatalmazásával történő átruházással lefolytatott reorganizációs fizetéseképtelenségi eljárás során betartották a munkavállalók képviselőinek tájékoztatására és a velük való konzultációra vonatkozó kötelezettségeket.

Véleményük szerint a tervezett átvétel elutasításáról szóló döntéstől függetlenül a vállalkozási ügyek bírósága ellenőrizte és jóváhagyta az eljárás lefolytatását, és a tárgyaláson meghallgatta a munkavállalók képviselőit.

- 15 Az ügyiratból kitűnik, hogy az SRL Wibra België 2021 óta jelentős nyereséget termel, és hogy a fizetéseképtelenség óta új belga üzletek nyíltak újra a WIBRA név alatt.

II. A jogvita tárgya és a felek álláspontja

16 A kérdést előterjesztő bírósághoz 60 volt munkavállaló (a továbbiakban: felperesek) fordult kártérítési kérelemmel a fizetéseképtelenné vált SA Wibra België-vel (BA, EP és RI mint felszámoló, a továbbiakban egyúttal: elsőrendű alperesek), valamint az új társasággal, az SRL Wibra België-vel szemben.

Kérelmeik a következők:

- a bíróság állapítsa meg, hogy az alperesek megsértették a csoportos létszámcsökkentésekre vonatkozóan a munkavállalók képviselőivel folytatott információs és konzultációs eljárásról szóló, 1975. október 2-i 24. sz. kollektív szerződésben (1976. február 17-i MB, 1975100250. sz., 1716. o.) foglalt, a csoportos létszámcsökkentéssel kapcsolatos előzetes tájékoztatási és konzultációs kötelezettségeket, valamint a loi du 13 février 1998 portant des dispositions en faveur de l'emploi (a munkaviszonnal kapcsolatos szabályok megállapításáról szóló, 1998. február 13-i törvény) (1998. február 19-i MB, 1998012088. sz., 4643. o.) (a továbbiakban: 1998. február 13-i törvény) 66. cikkét;
- a bíróság állapítsa meg, hogy a fizetéseképtelenné vált SA Wibra België és az SRL Wibra België közötti tevékenységátruházási ügylet a munkavállalók jogainak a szerződéssel történő vállalkozásátruházás következtében a munkáltató változása esetén történő védelméről, valamint a fizetéseképtelenséget követően az eszközök átvétele esetén átvett munkavállalók jogainak szabályozásáról szóló, 1985. június 7-i 32a. sz. kollektív szerződés (1985. augusztus 9-i MB, 1985800218. sz., 11528. o.) értelmében vett, szerződéssel történő vállalkozásátruházásnak minősül;
- következésképpen a bíróság számszerűsítse a felperesek által elszenvedett kárt, ennek alapján állapítsa meg az SA Wibra België-vel szembeni kártérítési igényüket, és utalja vissza az ügyet a vállalkozási ügyek illetékes bíróságához, hogy az döntsön e követeléseknek a fizetéseképtelenségi eljárásban való figyelembevételéről;
- kötelezze az SRL Wibra België-t egyetemlegesen vagy *in solidum*, ennek hiányában személyesen a megállapított kártérítés megfizetésére.

17 Az SA Wibra België azt állítja, hogy a kérelmek megalapozatlanok, akár a csoportos létszámcsökkentésre vonatkozó 24. sz. kollektív szerződés megsértésén, akár a vállalkozások átruházására vonatkozó 32a. sz. kollektív szerződésen alapulnak.

A csoportos létszámcsökkentésre vonatkozó pontos és konkrét információk hiányán alapuló kifogással kapcsolatban azt állítja, hogy különbséget kell tenni a bírósági reorganizációs fizetésképtelenségi eljárást megelőző időszak, az azt követő időszak és maga a fizetésképtelenség között.

Úgy véli, hogy a fizetésképtelenné vált SA Wibra België és az SRL Wibra België közötti ügylet nem minősíthető a kollektív szerződés 32a. sz. értelmében vett, szerződéssel történő vállalkozásátruházásnak, és hogy az átvett munkavállalók jogait a fizetésképtelenség utáni vagyontárvétel keretében kell vizsgálni.

- 18 Az SRL Wibra België fenntartja, hogy a kérelmek megalapozatlanok. Az 1998. február 13-i törvény 65. cikke értelmében a 24. sz. kollektív szerződés alkalmazása fizetésképtelenség esetén kifejezetten ki van zárva.

Továbbá azzal érvel, hogy a felperesek nem hivatkozhatnak az uniós jog azon rendelkezéseire, amelyek a munkáltatót kötelezik; ugyanis a 2001/23 irányelv nemzeti jogba történő átültetésének hiányában annak értelmezése nem rendelkezik közvetlen horizontális hatással.

Azt állítja, hogy őt nem lehet az SA Wibra België-vel egyetemlegesen felelőssé tenni az eszközök és a személyzet átruházásának időpontjában fennálló tartozásokért, mivel a szóban forgó ügyre alkalmazandó rendelkezések a 32a. kollektív szerződés III. fejezetében, nem pedig a II. fejezetben találhatók.

III. A jogkérdésről – Csoportos létszámcsökkentés esetén a munkavállalók képviselőinek tájékoztatására és a velük való konzultációra vonatkozó kötelezettség

- 19 Különböző nemzeti rendelkezések csoportos létszámcsökkentés esetén a munkavállalók képviselőinek előzetes tájékoztatására és a velük való konzultációra irányuló kötelezettséget írnak elő. E rendelkezések célja, hogy szociális kísérő intézkedések alkalmazásával, a párbeszéd előtérbe helyezésével, valamint tisztességes, teljes körű és átlátható tájékoztatással elkerülje, csökkentse vagy enyhítse a csoportos létszámcsökkentés következményeit. Ezek a rendelkezések többek között a 24. sz. kollektív szerződésben található, amelyre az 1998. február 13-i törvény 66. cikke hivatkozik.
- 20 A csoportos létszámcsökkentésre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1998. július 20-i 98/59/EK tanácsi irányelv (HL 1998. L 225., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 327. o.; helyesbítések: HL 2007. L 59., 87. o.; HL 2014. L 289., 24. o.) 2. cikke meghatározza a

csoporthoz létszámcsökkentést tervező munkáltatót terhelő tájékoztatási és konzultációs kötelezettségeket.

- 21 A 2004. október 12-i Bizottság kontra Portugália ítéletben (C-55/02, EU:C:2004:605) a Bíróság egyértelművé tette, hogy a csoportos létszámcsökkentésre vonatkozó szabályok a munkavállalók személyén kívül eső ok, például csőd miatt bekövetkező minden elbocsátásra vonatkoznak.
- 22 A 2011. március 3-i Claes és társai ítéletben (C-235/10–C-239/10, EU:C:2011:119) a Bíróság kimondta, hogy a 98/59 irányelv 1–3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazandó valamely vállalkozás mint munkáltató tevékenységének fizetéseképtelenség miatti megszüntetését és felszámolását elrendelő bírósági határozat következtében történő megszűnésére, még ha az ilyen megszűnés esetén a nemzeti jogszabály a munkavállalók munkaszerződéseinek azonnali hatályú felmondását is írja elő. A 98/59 irányelv 2. és 3. cikkéből eredő kötelezettségeket mindaddig teljesíteni kell, amíg végleg meg nem szűnik azon vállalkozás jogi személyisége, amelynek a megszüntetését és felszámolását elrendelték. A munkáltatót e cikkek alapján terhelő kötelezettségeket, amennyiben a helyén marad, a szóban forgó vállalkozás igazgatóságának kell teljesítenie, még ha e vállalkozás üzletvitelét illetően korlátozott hatáskörrel rendelkezik is, vagy annak felszámolójának, ha az az említett vállalkozás üzletvitelét teljes mértékben átveszi.

1. Az elsőrendű alperesek mint felszámolók kötelezettségei

- 23 Az 1998. február 13-i törvény 65. cikke kifejezetten kizárja az említett törvénynek az előzetes tájékoztatási és konzultációs kötelezettségekre vonatkozó VII. fejezete alkalmazását a fizetéseképtelenségi eljárás keretében történő csoportos létszámcsökkentések esetében.
- 24 Hasonlóképpen a 98/59 irányelv sem ír elő kifejezetten ilyen kötelezettséget a fizetéseképtelen munkáltató számára.
- 25 Sem a 98/59 irányelv, sem annak a Bíróság általi értelmezése nem teszi lehetővé, hogy a munkáltatót fizetéseképtelenség esetén előzetes tájékoztatási és konzultációs kötelezettség terhelje.

Az irányelvek ugyanis nem rendelkeznek közvetlen horizontális hatással; mielőtt átültetnék őket a nemzeti jogba, az egyének számára közvetlenül jogokat keletkeztethetnek, de kötelezettségeket nem.

- 26 Mivel az egyetlen olyan rendelkezés, amely a csoportos létszámcsökkentést megelőzően tájékoztatási és konzultációs kötelezettséget ír elő, kizárja a fizetésképtelenség esetét, a fizetésképtelenség megállapítását követően az SA Wibra België-nek nem róható fel jogsértés.
- 27 Következésképpen BA, EP és RI az SA Wibra België felszámolóiként nem vonhatók felelősségre a felperesek által hivatkozott kárért, mivel e minőségükben nem voltak kötelesek betartani a csoportos létszámcsökkentést megelőzően előzetes konzultációs vagy egyeztetési eljárást előíró kollektív szerződéseket.

2. Az elsőrendű alperesek mint bírósági megbízottak kötelezettségei

- 28 Ettől eltér BA, EP és RI azon felelőssége, amely a társaság bírósági fizetésképtelenségi reorganizációja keretében kijelölt bírósági megbízottként terheli őket.
- 29 Ebben a minőségükben tárgyalásokat folytattak a vállalkozás tevékenységei és a munkavállalók egy részének az anyavállalat, a Wibra Nederland [BV] általi átvételéről. 2020. szeptember 21-én elfogadták e vállalat ajánlatát, amely a 439 munkavállalóból 183 átvételét írta elő.
- 30 Így az elsőrendű alperesek a Wibra Nederland [BV-vel] folytatott tárgyalások idejétől kezdve, de legkésőbb a Wibra Nederland [BV] ajánlatának 2020. szeptember 21-i elfogadásakor tudták vagy tudniuk kellett volna, hogy elkerülhetetlen a csoportos létszámcsökkentés.
- 31 A fizetésképtelenségi eljárástól eltérően a csoportos létszámcsökkentést megelőző tájékoztatási és konzultációs kötelezettségeket a bírósági reorganizációs fizetésképtelenségi eljárás esetében nem zárják ki kifejezetten. Ezeket a kötelezettségeket tehát alkalmazni kellett az SA Wibra België vonatkozásában a vállalkozási ügyek bírósága által 2020. július 30-án elrendelt bírósági reorganizációs fizetésképtelenségi eljárás keretében.
- 32 A vonatkozó nemzeti rendelkezések részletekbe menően megismétlik a 98/59 irányelv 2. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelményeket:

„Annak érdekében, hogy a munkavállalók képviselői konstruktív javaslatokat tehessenek, a munkáltatók a konzultációk során megfelelő időben:

a) megadnak nekik minden, a tárgyra vonatkozó információt; továbbá

b) írásban feltétlenül közlik velük:

- i. a tervezett elbocsátások okait;*
- ii. az elbocsátani kívánt munkavállalók számát és a munkavállalói kategóriákat;*
- iii. a rendszerint alkalmazott munkavállalók számát és a munkavállalói kategóriákat;*
- iv. azt az időszakot, amely során a tervezett elbocsátásokat végre kívánják hajtani;*
- v. az elbocsátani kívánt munkavállalók kiválasztására javasolt ismérveket, amennyiben a nemzeti jogszabályok és/vagy a gyakorlat e jogot a munkáltatóra ruházzák;*
- vi. a nemzeti jogszabályokból és/vagy gyakorlatból következő végkielégítéstől eltérő, esetleges egyéb végkielégítés kiszámításának módszerét [...]”.*
- 33 Az SA Wibra België azt állítja, hogy a bírósági megbízottjai közvetítésével konzultált a munkavállalói képviselőkkel, és tájékoztatta őket gazdasági helyzetéről és a tervezett megoldásokról. Hivatkozik arra, hogy a bírósági reorganizációs fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően több ülést tartott.
- 34 Az ezen ülésekről készült, benyújtott jegyzőkönyvek azonban nem említik a csoportos létszámcsökkentésekre jellemző támogatási és tájékoztatási intézkedéseket.
- 35 Az SA Wibra België különböző közleményei és a fizetéseképtelenségi eljárás előtt tartott üzemi tanácskozások tartalma a szociális konzultáció hiányosságaira és a csoportos létszámcsökkentésekre vonatkozó eljárás be nem tartására világít rá.
- 36 Nincs bizonyíték az 1998. február 13-i törvény 66. cikkének (1) bekezdésében előírt írásbeli tájékoztatásra. Márpedig az SA Wibra België 2020. október 1-jén tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a csoportos létszámcsökkentés elkerülhetetlen, függetlenül attól, hogy az elbocsátásokra a bírósági reorganizációs fizetéseképtelenségi eljárás keretében tett vételi ajánlat elfogadását követően, vagy – ezen ajánlat elutasítása esetén – a vállalat fizetéseképtelenségének következményeként kerül sor.
- 37 Az a tény, hogy a munkavállalók képviselőit meghallgatták a 2020. október 5-i tárgyaláson, amely a fizetéseképtelenség október 8-i bírósági megállapításához

vezetett, nem elegendő a szóban forgó kötelezettségek teljesítésének megállapításához.

- 38 Mivel a bírósági reorganizációs fizetéseképtelenségi eljárás keretében benyújtott vételi ajánlat sikertelen volt, a munkavállalók képviselői nem láthatták előre a vállalat közelgő fizetéseképtelenségét. Így a jogi környezet, amelyben az ügylet zajlott, nem tette lehetővé, hogy a munkavállalók képviselői hasznos módon és észszerű határidőn belül kérdőre vonják a vállalat vezetését.
- 39 A munkavállalókat nem tájékoztatták egyértelműen és kellőképpen arról, hogy mi fog történni velük. Ugyanakkor a társaság előkészítette szerkezetátalakítását; nem hagyhatta figyelmen kívül a csoportos létszámcsökkentés valóságát és az ebből eredő kötelezettségeket.
- 40 Továbbá, ellentétben azzal, amit az SA Wibra België állít, az a tény, hogy a bírósági megbízottak feladatukat „*a bíróság ellenőrzése és fennhatósága alatt*” végzik, nem mentesíti az SA Wibra België-t a tájékoztatási és konzultációs kötelezettségei alól. A bírósági reorganizációs fizetéseképtelenségi eljárás nincs hatással a vállalat irányítására, mivel a vállalat irányítása teljes mértékben az irányító szervek kezében marad.
- 41 Az alperesek érvelése arra irányul, hogy a vállalkozási ügyek bírósága nem állapította meg a csoportos létszámcsökkentése vonatkozó szabályok megsértését. Márpedig az SA Wibra België szándékosan kijátszotta az átvételi ajánlat bírósági jóváhagyásának megtagadását azzal, hogy e megtagadás ellenére tevékenységeinek, telephelyeinek és személyzetének egy részét átadta az e célból előzetesen létrehozott SRL Wibra België részére, és az át nem vett személyzetet a felszámoló és a Fonds de fermeture des entreprises (társaságbezárási alap) (és ezáltal a közösség) gondjaira bízta.
- 42 Következésképpen nincs értelme azzal érvelni, hogy az SA Wibra België-t terhelő kötelezettségeket bírósági felülvizsgálat tárgyává tették, különösen mivel e felülvizsgálat végül a benyújtott ajánlatnak a bírósági megbízottak általi elutasítását eredményezte.

IV. Az SA Wibra België-től az SRL Wibra België-re történő vagyonátruházás jogi minősítése: szerződéssel történő vállalkozásátruházás vagy fizetéseképtelenséget követő vagyonátruházás?

- 43 A 2001/23 irányelv két mechanizmust vezet be a munkavállalók védelmére a vállalkozás átruházása esetén: az átvevő egyrészt átveszi az átadott vállalkozás

valamennyi munkavállalóját (a 4. cikk (1) bekezdése), másrészt az átadott munkaszerződésekből eredő valamennyi jog és kötelezettség az átvevőre száll át (a 3. cikk (1) bekezdése).

- 44 Ezt az irányelvet többek között a 32a. sz. kollektív szerződés ültette át a belga jogba. Ez utóbbi 6. cikke a II. fejezetével kapcsolatban, amely a szerződéssel történő vállalkozásátruházást követő munkáltatóváltás esetén a munkavállalókat megillető jogokra vonatkozik, kimondja: *„[E]zt a fejezetet kell alkalmazni egy vállalkozás vagy egy vállalkozásrész szerződés alapján történő átruházásából eredő minden munkáltatóváltozásra, kivéve [a fizetéseképtelenséget követő vagyonaátvétel esetét]. Az első bekezdés rendelkezéseire is figyelemmel, a jelen kollektív szerződés értelmében akkor jön létre átruházás, ha olyan gazdasági egység kerül átruházásra, amely megtartja identitását, azaz az erőforrások olyan szervezett csoportja marad, amelynek célja, hogy fő vagy kiegészítő gazdasági tevékenységet folytasson.”*
- 45 A 2001/23 irányelv és a 32a. sz. kollektív szerződés értelmében a vállalkozás átruházása három elemet foglal magában:
- a munkáltatóváltás;
 - a vállalkozás egészének vagy egy részének átruházása;
 - szerződésen alapuló átruházás. A Bíróság rugalmasan értelmezte a szerződéssel történő átruházás fogalmát annak érdekében, hogy megfeleljen az irányelv céljának, vagyis a munkavállalók védelmének a vállalkozás átruházása esetén, és úgy ítélte meg, hogy ez az irányelv *„minden olyan esetben alkalmazható, amelyben szerződéses kapcsolatok keretében megváltozik a vállalkozás működéséért felelős azon természetes vagy jogi személy, amely a vállalkozás alkalmazottaival szemben a munkáltatói kötelezettségeket teljesíti”* (1988. június 1-jei Bork International és társai ítélet, 101/87, EU:C:1988:308, 13. pont).
- 46 A 32a. sz. kollektív szerződés 7. cikke szerint *„Az átadót megillető, az 1. cikk 1. pontja értelmében vett átruházás napján fennálló munkaszerződésből eredő jogok és kötelezettségek az ilyen átruházásból eredően átszállnak a kedvezményezettre”*.
- 47 A 8. cikk az átadó és az átvevő közötti egyetemleges adósságfelelősséget ír elő *„az 1. cikk (1) bekezdése értelmében vett átruházás időpontjában fennálló munkaszerződésekből eredő, ezen időpontban fennálló tartozások [...]”* tekintetében.

- 48 A III. fejezet 11. és azt követő cikkei a munkavállalók helyzetére vonatkoznak a fizetéseképtelenséget követő vagyonátvétel esetén. Ebben az esetben, a II. fejezetben meghatározott szabályoktól eltérően, sem a társaságnak az átruházás napján fennálló tartozásai nem szállnak át az átvevőre, sem az átadóval való egyetemleges felelősség nem áll fenn.
- 49 Hasonlóképpen, a 2001/23 irányelv 5. cikke a következőképpen rendelkezik:
- „Amennyiben a tagállamok másként nem rendelkeznek, a 3. és a 4. cikk nem vonatkozik egy vállalkozás, üzlet vagy ezek egy részének olyan átruházására, amelyben az átadó csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más olyan fizetéseképtelenségi eljárás alatt áll, amely az átadó vagyonának felszámolása céljából indult, és az illetékes hatóság (illetve az illetékes hatóság által felhatalmazott esetleges csődgondnok) felügyelete alatt zajlik”.*
- 50 Végül a 102. sz. kollektív szerződést a loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises (a vállalkozások folytonosságáról szóló, 2009. január 31-i törvény) (2009. február 9-i MP, 2009009047. sz., 8436. o.) – amely bevezette a bíróság felhatalmazásával történő átruházások mechanizmusát – hatálybalépését követően kötötték meg.
- 51 A Covid-19 válsággal összefüggésben a jogalkotó különböző intézkedéseket vezetett be a vállalkozások megsegítésére. Ezek közé tartozik az úgynevezett „pre-pack” vagy „csendes fizetéseképtelenségi eljárás”, amelyet a Code de droit économique (gazdasági jogi törvénykönyv) XX.39/1. cikke ír elő a társaságokra vonatkozó bírósági reorganizációs fizetéseképtelenségi eljárásnak szentelt fejezetben.
- 52 Ez a vállalkozás átszervezésének előkészítő szakasza, amelynek során bírósági megbízottat lehet kijelölni egy peren kívüli vagy kollektív megállapodás elérése érdekében, ha az adós bizonyítani tudja, hogy a vállalkozás folytonossága akár rövid, akár hosszú távon veszélyben van.
- 53 Ez a „pre-pack” jogi forma „lényegében két szakaszból álló eljárás: az első szakasz, amely általában bizalmas, és amelynek során a különböző érintett felekkel vagy azok egy részével megtárgyalják a szerkezetátalakítást, és megkötik a vonatkozó megállapodást, valamint a második szakasz, amelynek során ezt a megállapodást a fizetéseképtelenségi eljárás keretében hivatalossá teszik, és amely

*főszabály szerint rövid, mivel a szerkezetátalakítást már az első szakaszban kidolgozták és megtárgyalták*².

- 54 A belga jogalkotó így a reorganizációs terv bizalmas, minden negatív nyilvánosságot nélkülöző megtárgyalását (pre-pack terv)³ kívánta szabályozni, de nem rendelkezett a vállalat értékesítésének előkészítéséről (pre-pack értékesítés).
- 55 A holland jog szerint alkalmazandó pre-pack értékesítést a Bíróság a 2017. június 22-i *Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai* ítéletben (C-126/16, EU:C:2017:489) a 2001/23 irányelv 5. cikkével ellentétesnek minősítette. A Bíróság szerint *„az alapügyben szereplő »pre-pack« ügyletet nyilvánvalóan a fizetésképtelenné nyilvánítás előtt készítették elő, de azt követően valósították meg. Az ilyen, ténylegesen a csődhöz kapcsolódó ügylet alkalmas arra, hogy a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése szerinti »csődeljárás« fogalmába tartozzon”* (46. pont); és *„a szóban forgó nemzeti jogszabályok egyáltalán nem alapozzák meg a fizetésképtelenné nyilvánítást megelőző olyan »pre-pack« ügyleti szakaszt, mint amilyenről az alapügyben szó van”* (53. pont).
- 56 A Bíróság szerint ily módon ezt az ügyletet *„nem a bíróság felügyelete alatt viszik végbe, hanem azt – amint az a Bíróságnak benyújtott iratokból kitűnik – a vállalkozás vezetősége valósítja meg, aki a tárgyalásokat vezeti és meghozza a csődeljárás alatt álló vállalkozás eladását előkészítő döntéseket”* (54. pont). Összefoglalva, *„a kirendelni tervezett csődgondnok, valamint a kirendelni tervezett felszámoló bíró hivatalosan semmilyen jogosultsággal nem bír, jöllehet a csődeljárás alatt álló vállalkozás kérésére a bíróság nevezi ki őket. Következésképpen nem állnak semmilyen hatósági felügyelet alatt”* (55. pont)
- 57 A 2019. május 16-i *Plessers* ítéletben (C-509/17, EU:C:2019:424) a Bíróság egy hasonló indokolással megerősíti ítélkezési gyakorlatát: *„A munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/23/EK tanácsi irányelvet, különösen annak 3–5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapeljáráásban szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely a vállalkozásnak az átadó vagy tevékenységei egészének vagy egy részének fenntartása érdekében alkalmazott, bíróság felhatalmazásával történő átruházással lefolytatott reorganizációs*

² ALTER, C. és PLETINCKX, Z., „Loi du 21 mars 2021 modifiant le livre XX du Code de droit économique et le Code des Impôts sur les revenus 1992”, *Journal des Tribunaux*, 2021/20, 6858. sz., 367. o.

³ Doc. parl, Ch. 2019/2020, 1337/004. sz., 10. o.

fizetéseképtelenségi eljárás keretében történő átruházása esetén előírja, hogy a kedvezményezett jogosult kiválasztani az általa átvenni kívánt munkavállalókat”.

- 58 A 2022. április 28-i Federatie Nederlandse Vakbeweging (Pre-pack eljárás) ítéletében (C-237/20, EU:C:2022:321) a Bíróság felülvizsgálta álláspontját egy olyan ügyben, amelyben egy fizetéseképtelenné vált holland társaság a tevékenységét a pre-pack eljárás keretében két új „leányvállalatra” ruházta át, amelynek keretében a munkavállalók egy részét kevésbé előnyös munkafeltételek mellett vették át. A Bíróság megállapította, hogy „a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az abban meghatározott azon feltétel, amely szerint ezen irányelv 3. és 4. cikke nem vonatkozik valamely vállalkozás olyan átruházására, amelyben az átadó csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más olyan fizetéseképtelenségi eljárás alatt áll, »amely az átadó vagyონának felszámolása céljából indult«, teljesül abban az esetben, ha valamely vállalkozás egészének vagy egy részének átruházását – azon fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőzően, amely az átadó vagyontárgyainak felszámolására irányul, és amelynek során az említett átruházást végrehajtják – előkészítik egy olyan pre-pack eljárás keretében, amelynek az a fő célja, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás során lehetővé tegye a folyamatosan működő vállalkozás felszámolását, a lehető legteljesebb mértékben kielégítve az összes hitelező követeléseit, és megtartva annyi munkahelyet, amennyit csak lehetséges, annak fenntartásával, hogy az ilyen pre-pack eljárás keretei törvényi vagy rendeleti rendelkezésekben legyenek meghatározva” (55. pont), és hogy „az, hogy a vállalkozás egészének vagy egy részének átruházását a fizetéseképtelenség megállapítását megelőző pre-pack eljárás keretében előkészíti egy »kijelölt csődgondnok«, aki egy »kijelölt csődbíró« felügyelete alatt jár el, nem zárja ki, hogy a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében előírt harmadik feltétel teljesüljön” (65. pont).
- 59 A Bíróság ebben az ítéletben megállapítja, hogy a pre-pack művelet, amennyiben azt törvényi vagy rendeleti rendelkezések szabályozzák, a 2001/23 irányelv 5. cikkében foglalt kivétel hatálya alá tartozik.
- 60 Az SA Wibra België valamennyi felperessel szemben kártérítési felelősséggel tartozik a csoportos létszámcsökkentést megelőző tájékoztatási és konzultációs kötelezettségének megsértése miatt.
- 61 Mindazonáltal, a fizetéseképtelenségre tekintettel ehhez az szükséges, hogy a követeléseket a fizetéseképtelenségi eljárásban passzívaként elfogadhatónak nyilvánítsák, és hogy a vagyon elegendő legyen ahhoz, hogy a felperesek tényleges kifizetést kapjanak.

- 62 Következésképpen, ha a fizetéseképtelenné vált SA Wibra België és az SRL Wibra België között végrehajtott ügylet a 32a. sz. kollektív szerződés értelmében vett, szerződéssel történő vállalkozásátruházásnak minősül, ez utóbbi társaság a 32a. sz. kollektív szerződés 7. és 8. cikkének megfelelően egyetemlegesen felel az előbbi társaság kötelezettségeiért, valamint az átruházás napján fennálló tartozásokért.
- 63 A bírósági reorganizációs fizetéseképtelenségi eljárás keretében a tervezett vagyonátruházás meghiúsult, mivel a vállalkozási ügyek bírósága úgy ítélte meg, hogy az ellentétes a 102. sz. kollektív szerződéssel és a 2001/23 irányelvvel.
- 64 A vagyonátvétel bírósági jóváhagyásának megtagadása ellenére a bírósági megbízottak által a fizetéseképtelenségi eljárás során kidolgozott átruházási tervet végül a fizetéseképtelenség megállapítását követő napon ugyanezen megbízottak, de már felszámolói minőségükben hajtották végre.
- 65 Az alperesek nem vitatják, hogy a két társaság közötti, a fizetéseképtelenség megállapítását követő napon létrejött ügylet lényege megegyezik az átvételi ajánlatával. A két ügylet közötti egyetlen különbség az átvevő személyében rejlik, azonban, mivel az SRL Wibra België az anyavállalat leányvállalata, ez a tény nem befolyásolja a továbbiakat.
- 66 Konkrétan a bírósági megbízottak elfogadták a Wibra Nederland BV ajánlatát, amely a 439 alkalmazottból 183 fő átvételén túlmenően a telephelyek egy részének és a székhelynek a megszerzésére, valamint az ehhez szükséges valamennyi tárgyi és immateriális eszköznek a megszerzésére vonatkozott.
- 67 Ezt az ügyletet kétségek kivételével „pre-pack értékesítésnek” kell minősíteni, amely lehetővé teszi az átvevő számára, hogy a 2001/23 irányelv 5. cikkében előírt eltérésre hivatkozzon, feltéve hogy e műveletet törvényi vagy rendeleti rendelkezések szabályozzák, a 2022. április 28-i Federatie Nederlandse Vakbeweging (Pre-pack eljárás) ítéletnek (C-237/20, EU:C:2022:321) megfelelően.
- 68 Amint arra a jogirodalom rámutatott, „[...] az engedélyező ítélet, amelynek sem a célja, sem a hatása nem az, hogy szociális szempontból »érvényesítse« az átruházást, nem akadályozza meg a munkavállalókat jogaik gyakorlásában, és nem vezethet ahhoz, hogy maga az átruházás elve megkérdőjeleződjön. A bíróság felhatalmazásával történő átruházás tehát a 102. sz. kollektív szerződés hatálya alá tartozó munkavállalókra nézve ugyanolyan hatással bír, mint a 32a. sz.

kollektív szerződés hatálya alá tartozó munkavállalók tekintetében a szerződéssel történő átruházás”⁴.

- 69 A fentiekre tekintettel a jelen ügyben megvalósított ügylet csak akkor tartozhat a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében említett kivétel hatálya alá, ha azt törvényi vagy rendeleti rendelkezések szabályozzák.
- 70 A belga pozitív jogban nincsenek ilyen rendelkezések, mivel a gazdasági jogi törvénykönyv XX.39/1. cikke az előkészítő szakaszra (pre-pack terv) és nem az átruházási szakaszra (pre-pack értékesítés) vonatkozik.
- 71 A jelen ügy sajátosságai a következők:
- Az ügylet első része – az átruházás előkészítése – a vállalkozási ügyek bírósága által a bírósági reorganizációs fizetéseképtelenségi eljárás keretében kinevezett bírósági megbízottak felügyelete alatt, vagyis a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően zajlott le.
 - Az ügylet második része – az eszközök és a személyzet átruházása – közvetlenül azt követően valósult meg, hogy a vállalkozási ügyek bírósága megtagadta az eredetileg megtárgyalt ügylet jóváhagyását, ráadásul a munkavállalók jogainak védelmére vonatkozó indok alapján (az átvevő megtagadta az üdülési hozzájárulással és az év végi jutalmakkal kapcsolatos szociális kötelezettségek átvállalását).
- 72 Ezért felmerül a kérdés, hogy a 2001/23 irányelv 5. cikkében foglalt kivétel hatálya alá tartozik-e az igazságügyi hatóság felügyelete alatt lefolytatott bírósági reorganizációs fizetéseképtelenségi eljárás során előkészített, de ezen igazságügyi hatóság által jóvá nem hagyott vagyónátruházás, ha ezen ügyletre végül az érintett társaság fizetéseképtelenség nyilvánítását követően került sor?

V. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 73 *A munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2001. március 12-i [2001]/23/EK tanácsi irányelv 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az abban meghatározott azon feltétel, amely szerint ezen*

⁴ AYDOGDU, R. és WILDEMEERSCH, J., „L’arrêt Plessers de la Cour de Justice de l’Union Européenne: une condamnation avec sursis de la réorganisation judiciaire par transfert sous autorité de justice”, *JLMB*, 2019, 1269. o.

irányelv 3. és 4. cikke nem vonatkozik valamely vállalkozás olyan átruházására, amelyben az átadó csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más olyan fizetésképtelenségi eljárás alatt áll, amely az átadó vagyონának felszámolása céljából indult, nem teljesül abban az esetben, ha a vállalkozás egészének vagy egy részének átruházását az átadó vagyónának felszámolására irányuló fizetésképtelenségi eljárás megindítását megelőzően készítik elő, vagyis – amint a jelen ügyben – bírósági reorganizációs fizetésképtelenségi eljárás keretében olyan átruházási megállapodást kötnek, amelynek jóváhagyását az illetékes bíróság megtagadja, de amelyet ezután közvetlenül a fizetésképtelenség nyilvánítást követően a nemzeti jog minden törvényi vagy rendeleti rendelkezésének alkalmazásától függetlenül végrehajtanak?